

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA FORNA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 34999/03)

Hotărâre
(fond)

Strasbourg

5 mai 2009

Definitivă

5/08/2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În cauza Forna împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura-Sandström, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 7 aprilie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 34999/03 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Norina Consuela Forna („reclamanta”), a sesizat Curtea la 18 septembrie 2003, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamanta este reprezentată de domnul Gheorghe Șuhan, avocat din Iași. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu.

3. La 5 martie 2008, președintele secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. Întemeindu-se pe dispozițiile art. 29 § 3 din convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamanta s-a născut în 1961 și are domiciliul în Iași.

5. La 21 decembrie 2000, Comisia Județeană Iași pentru aplicarea Legii nr. 18/1991 („comisia județeană”) a autorizat reclamanta, în calitate de moștenitoare a lui C.C., să intre în posesia unui teren cu o suprafață de 20,4 ha, situat în Reditu, și a dispus punerea în executare a acestei decizii de către autoritățile administrative locale.

6. Cererile prezentate de reclamantă consiliului local în vederea executării acestei decizii au rămas fără răspuns. Refuzul primăriei de a pregăti documentația necesară dobândirii titlului a împiedicat-o pe reclamantă să obțină un titlu de proprietate.

7. În 2001, reclamanta a introdus o acțiune împotriva Primăriei Comunei Reditu și împotriva Comisiei Locale din comuna Reditu responsabile pentru aplicarea Legii nr. 18/1991, prin care acestea să fie obligate să pregătească documentația necesară dobândirii titlului. Aceasta a solicitat, de asemenea, plata zilnică de daune cominatorii până la executarea deciziei.

Autoritățile locale din satul Reditu au declarat că era imposibil să se asigure executarea deciziei comisiei județene pe motiv că terenul a intrat în posesia unor terți. Un raport de expertiză prezentat în cadrul acțiunii a atestat că suprafața de 20,4 ha fusese alocată unui număr de treizeci și patru de persoane.

8. La 3 februarie 2003, Judecătoria Iași a admis acțiunea și a dispus Comisiei Locale din comuna Reditu să elibereze reclamantei planul cadastral și documentul oficial care să ateste că a intrat în posesia terenului de 20,4 ha, astfel cum s-a specificat în decizia din 21 decembrie 2000. Judecătoria a dispus, de asemenea, plata, în favoarea reclamantei, de către Primăria Comunei Reditu, de daune cominatorii în valoare de 300 000 lei pentru fiecare zi de întârziere a executării. Instanța a respins motivul invocat de autorități, conform căruia executarea deciziei era imposibilă datorită faptului că terenul a fost atribuit unor terți, hotărând că reclamanta nu poate fi considerată responsabilă pentru un lucru rezultat din vina autorităților.

Hotărârea respectivă a devenit definitivă la 26 mai 2003.

9. La 31 iulie 2003, la cererea reclamantei și în urma unei audiențe cu primarul, în calitatea acestuia de președinte al comisiei locale, executorul judecătoresc a constatat, într-un document oficial, că aceasta din urmă nu a pus în executare hotărârea din 3 februarie 2003. Executorul judecătoresc a somat primăria să execute hotărârea respectivă.

10. La 1 iulie și 24 noiembrie 2005, reclamanta a solicitat Prefecturii Județului Iași să localizeze un teren de 20,4 ha într-un loc din vecinătatea satului Reditu, întrucât nu exista nici un teren disponibil în Reditu. În cele din urmă, reclamanta și-a modificat cererea, pretinzând un teren de doar 16 ha.

11. Agenția Domeniilor Statului a informat comisia județeană, la cererea acesteia din urmă, că a localizat un teren vacant de 16 ha, cu identificarea cadastrală T6, T8 și T9, administrat de societatea Agromixt, o societate care era însărcinată cu administrarea proprietăților din domeniul statului.

12. La 26 iulie 2006, comisia județeană a admis cererea și a modificat decizia din 21 decembrie 2000, prin care reclamanta era autorizată să intre în posesia terenului de 16 ha situat în satul Miroslava, administrat de societatea Agromixt. În continuare, aceasta a precizat că dispozițiile prezentei decizii trebuiau puse în aplicare de către comisia locală din Miroslava, responsabilă pentru aplicarea legilor privind proprietatea.

13. Comisia Locală din Miroslava și Primăria Comunei Miroslava au introdus o acțiune pentru anularea deciziei respective invocând, *inter alia*, faptul că exista o hotărâre definitivă prin care comisia locală din Reditu trebuia să pună reclamantei în posesia terenului și faptul că

autoritatea emitentă, și anume comisia județeană, nu avea competența de a anula o decizie anterioară.

Comisia județeană a susținut că, prin decizia contestată, a acordat terenul aparținând comisiei locale din Miroslava dintr-o zonă care era vacantă din punct de vedere juridic, cu scopul de a pune în aplicare hotărârea din 3 februarie 2003. Aceasta a susținut, de asemenea, că terenul de 16 ha propus a fost acordat din rezerva Agenției Domeniilor Statului și nu din cea a Comisiei Locale din Miroslava. În conformitate cu Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, acest teren trebuia transferat comisiei locale, la cererea comisiei județene și pe baza unui protocol. La 18 mai 2007, Tribunalul Iași, prin hotărâre definitivă, a respins cererea autorităților locale din Miroslava.

14. Potrivit reclamantei, P.R.V., Prefectul Județului Iași și președintele comisiei județene din perioada respectivă, și I.V., președintele Agenției Domeniilor Statului din Iași din perioada respectivă, au pretins un teren de 3 ha drept „condiție” pentru executarea deciziei administrative din 26 iulie 2006. În urma unei plângeri depuse de către reclamantă și soțul acesteia la Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor și la Direcția Națională Anticorupție, la Procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cei doi funcționari și alte două persoane au fost arestate, inițial pentru o perioadă de treizeci de zile, iar apoi chemate în instanță pentru corupție. Acțiunea penală este pendinte.

15. La 23 august 2007 și 7 martie 2008, reclamanta a solicitat comisiei județene și comisiei locale din Miroslava executarea deciziei administrative din 26 iulie 2006.

A existat, de asemenea, un schimb de scrisori oficiale între Primăria Comunei Miroslava și Agenția Domeniilor Statului din Iași cu privire la executarea acestei decizii. Primăria Comunei Miroslava a informat Agenția Domeniilor Statului că, în realitate, terenul având o suprafață de 16 ha, cu identificarea cadastrală T6, T8 ȘI T9, nu era vacant, ci era revendicat de către terți care aveau dreptul la terenul respectiv și, de asemenea, de către Primăria Miroslava. Aceasta a precizat, de asemenea, că decizia administrativă din 26 iulie 2006 nu menționa vreo obligație din partea Comisiei Locale din Miroslava de a permite reclamantei să intre în posesia terenului respectiv.

16. Până în prezent, reclamanta nu a intrat în posesia terenului.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

17. Dreptul intern relevant este descris în hotărârea *Sabin Popescu împotriva României* (nr. 48102/99, pct. 42-46, 2 martie 2004).

ÎN DREPT

I. SFERA DE APLICARE

18. În formularul de cerere, reclamanta a menționat un teren de 20,4 ha. În scrisoarea din 10 mai 2008 adresată Curții, reclamanta s-a plâns că, în speță, Comisia Locală din Miroslava a refuzat să execute decizia administrativă din 26 iulie 2006 și să-i permită acesteia să intre în posesia terenului de 16 ha.

În observațiile sale din 31 iulie 2008, reclamanta s-a plâns de abuzuri grave din partea Comisiei Locale din Miroslava cu privire la dreptul acesteia asupra terenului de 16 ha, însă cererea sa de reparație echitabilă se referea la terenul de 20,4 ha. Cu toate acestea, în scrisoarea din 1 septembrie 2008, reclamanta s-a plâns că nu i s-a permis să intre în posesia propriului teren de 16 ha.

La 4 noiembrie 2008, în urma primirii observațiilor Guvernului cu privire la cererea sa de reparație echitabilă, reclamanta s-a plâns că nu i s-a permis să intre în posesia terenului de 20,4 ha.

19. În observațiile sale, Guvernul a făcut trimitere la ambele terenuri. Cu toate acestea, în ceea ce privește cererea reclamantei cu titlu de prejudiciu material, a fost luată în considerare valoarea terenului situat în satul Rediu.

20. Curtea observă că reclamanta și-a modificat cererea în fața autorităților naționale și a fost de acord să pretindă un teren de 16 ha în locul suprafeței de 20,4 ha la care avea dreptul. În urma cererii sale, autoritățile naționale au modificat decizia administrativă. Reclamanta nu a contestat decizia administrativă, astfel cum a fost modificată, și a insistat pentru executarea acesteia. În plus, în corespondența sa ulterioară cu Curtea, aceasta s-a referit la terenul de 16 ha cu excepția pretinsului prejudiciu material pe care l-a menționat în legătură cu terenul mai mare, având o suprafață de 20,4 ha.

21. Având în vedere faptul că reclamanta s-a plâns în fața Curții cu privire la neexecutarea unei hotărâri definitive, în strânsă legătură cu o decizie administrativă care a fost modificată în conformitate cu cererea acesteia, Curtea consideră că terenul de 16 ha este reglementat de prezenta aplicare.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

22. Reclamanta s-a plâns că neexecutarea hotărârii pronunțate în favoarea ei i-a încălcat drepturile garantate de art. 6 § 1 din convenție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la convenție, ale căror dispoziții relevante se citesc după cum urmează:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

Art. 1 din Protocolul Nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

23. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

24. Curtea constată că această cerere nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

25. Guvernul a considerat că neexecutarea hotărârii din 3 februarie 2003 a Judecătoriei Iași, care a devenit definitivă la 26 mai 2003, se datora unor condiții obiective și nu datorită autorităților. Autoritățile locale nu au acționat cu rea-credință. Agenția Domeniilor Statului a localizat un teren vacant având o suprafață de 16 ha, însă comisia locală din Miroslava nu a autorizat reclamanta să intre în posesia terenului respectiv, întrucât întregul teren de 16 ha era revendicat atât de terți care aveau dreptul, cât și de autoritățile locale.

26. Reclamanta contestă acest argument. În special, aceasta a susținut că terenul de 16 ha aparținea statului și că Agenția Domeniilor Statului transferase terenul respectiv autorităților locale pentru a-l acorda reclamantei. Nu există nici o legătură între terenul respectiv și posibilele pretenții din partea terților, depuse la autoritățile locale.

27. Curtea observă că, deși autoritățile aveau obligația de a executa hotărârile judecătorești, în special prin repunerea reclamantei în posesia terenului respectiv în prezenta cauză, hotărârea din 3 februarie 2003 nu a fost executată până în prezent. Cu toate acestea, hotărârea respectivă este în continuare valabilă, întrucât nu a fost introdusă nici o acțiune conform legislației românești pentru modificarea sau anularea acesteia. Instanțele pot pune capăt situației continue de neexecutare, altfel decât prin executare, numai printr-o astfel de anulare sau modificare cu o obligație echivalentă (a se vedea *Sabin Popescu*, citată anterior, pct. 54).

28. Având în vedere jurisprudența sa cu privire la acest subiect (a se vedea *Pânteia împotriva României*, nr. 5050/02, pct. 36, 15 iunie 2006), Curtea consideră că, în speță, autoritățile trebuiau să informeze reclamanta prin intermediul unei decizii formale cu privire la pretinsa imposibilitate obiectivă de executare a hotărârii menționate sau să efectueze demersurile necesare pentru executarea acesteia. Astfel, instanțele naționale nu s-au pronunțat niciodată în sensul că executarea hotărârii din 3 februarie 2003 era destinată eșecului ca urmare a faptului că terenul fusese atribuit unor terți (a se vedea supra, pct. 7 și 8). În plus, în ciuda faptului că Agenția Domeniilor Statului a localizat un teren specific și vacant de 16 ha pentru a fi atribuit reclamantei, autoritățile locale au pretins că terenul era, la momentul respectiv, revendicat de către terți. Deși Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la stabilirea corectă a amplasamentului terenului respectiv, aceasta consideră că era de competența autorităților să efectueze demersuri specifice pentru a evita apariția deciziilor concurente pe care trebuiau să le aplice sau cel puțin pentru a clarifica situația astfel creată (a se vedea *Popescu și Dașoveanu împotriva României*, nr. 24681/03, pct. 36, 19 iulie 2007). Prin urmare, Curtea nu poate accepta susținerea că, în prezenta cauză, autoritățile nu sunt responsabile și că au efectuat toate demersurile necesare pentru executarea hotărârii respective.

29. Curtea a constatat, în mod frecvent, încălcări ale art. 6 § 1 din convenție și ale art. 1 din Protocolul nr. 1 în cauze care au ridicat probleme similare celor din speță (a se vedea, printre altele, *Sabin Popescu*, citată anterior, și *Dragne și alții împotriva României*, nr. 78047/01, 7 aprilie 2005).

30. După ce a examinat toate elementele care i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus niciun fapt și niciun argument care să poată conduce la o altă concluzie în speță. Prin urmare, au fost încălcate art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

31. Art. 41 din convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

32. Reclamanta a încercat să recapete posesia propriului teren. Ulterior, aceasta a solicitat 2 448 000 euro (EUR) pentru valoarea actualizată a terenului de 20,4 ha situat în Reditu, pe baza informațiilor furnizate de o agenție imobiliară, 642 104 EUR pentru foloase nerealizate, reprezentând valoarea dobânzii practicate de bănci pentru suma anterioară, și 17 907 dolari americani (USD) reprezentând echivalentul despăgubirii materiale stabilite prin hotărârea Judecătoriei Iași din 3 februarie 2003. Reclamanta a pretins, de asemenea, despăgubiri cu titlu de prejudiciu moral, solicitând Curții stabilirea sumei.

33. Reclamanta a solicitat, de asemenea, 11 000 EUR pentru onorariul avocatului în baza unui contract de asistență judiciară și, fără să precizeze o sumă sau să prezinte documente

justificative, echivalentul cheltuielilor de judecată suportate în fața instanțelor interne și în fața Curții, reprezentând taxele poștale, traducerile, copiile xerox și transportul.

34. Guvernul consideră, în conformitate cu informațiile prevăzute de Camera Notarilor Publici, că prețul pentru un metru pătrat de teren în REDIU variază între 5,5 EUR pentru terenul *extra muros* și 10 EUR pentru terenul *intra muros*. În ceea ce privește foloasele nerealizate, nu există nici o legătură de cauzalitate între pretinsa încălcare a convenției și prejudiciul material pretins. Cu toate acestea, reclamanta a calculat dobânda practică de bancă pe baza valorii terenului actualizate în prezent, nu în 2003.

Guvernul a susținut că măsura coercitivă era sub forma unei sancțiuni civile, cu scopul de a garanta executarea unei obligații și nu de a acorda o despăgubire; reclamanta a avut posibilitatea de a cere în fața instanței modificarea acesteia într-o despăgubire pentru executare cu întârziere. În continuare, Guvernul consideră că o constatare a încălcării ar constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral pretins.

35. Guvernul a contestat cererea pentru plata cheltuielilor de judecată pe motiv că aceasta era parțial nejustificată, că nu se putea constata nici o legătură de cauzalitate între plata unor cheltuieli și prezenta cauză, că nu exista nici o „planificare” alături de contractul de asistență judiciară, că suma menționată, după cum a admis reclamanta, nu îi fusese încă plătită și că onorariul avocatului era excesiv, având în vedere gradul scăzut de complexitate a cauzei, în conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții.

36. Ținând seama de circumstanțele cauzei și având în vedere declarațiile părților, Curtea consideră că nu poate pronunța o hotărâre cu privire la aspectul aplicării art. 41 din convenție și amână pronunțarea, luând în considerare posibilitatea ajungerii la un acord între statul pârât și reclamantă (art. 75 § 1 din regulamentul Curții).

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă;
2. Hotărăște că au fost încălcate art. 6 § 1 din convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1;
3. Hotărăște că nu se poate pronunța cu privire la aspectul aplicării art. 41;

Hotărăște:

- (a) amână pronunțarea cu privire la toate capetele de cerere;
- (b) solicită Guvernului și reclamantei să prezinte, în termen de șase luni de la data rămânerei definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, propriile observații scrise cu privire la aspectul respectiv și, în special, să informeze Curtea cu privire la orice acord la care ar putea ajunge;
- (c) amână pronunțarea privind procedura ulterioară și delegă președintelui Camerei competența de soluționare, în cazul în care este necesar.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 5 mai 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte